

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 30/2014-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 10. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť I. P. a T. B., zastúpených obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka Mgr. Mária Kolíková, ktorou namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta Moldava nad Bodvou konaných 15. novembra 2014, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť I. P. a T. B. **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. Návrhu na vydanie predbežného opatrenia **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola elektronicky 25. novembra 2014 a poštou 28. novembra 2014 doručená sťažnosť I. P. a T. B. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta Moldava nad Bodvou konaných 15. novembra 2014 (ďalej aj „napadnuté voľby“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že obaja sťažovatelia kandidovali na funkciu primátora mesta v napadnutých voľbách, pričom podľa zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb získala I. P. 1195 hlasov a T. B. získal 707 hlasov. Za primátora mesta bol zvolený S. B. (ďalej aj „odporca“), ktorý dostal 1367 hlasov zúčastnených voličov.

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú, že voličom bývajúcim na Budulovskej a na Hviezdoslavovej ulici patriacim medzi rómske obyvateľstvo malo byť v sťažnosti konkretizovanými osobami navrhované, že *«v prípade odovzdania svojho hlasu pánovi S. B., kandidujúcemu za primátora mesta, im bude poskytnutá materiálna výhoda v podobe potravín.*

Súčasne je podstatné, že J. H., ktorý prevádzkuje dve prevádzky potravín na Budulovskej ul. a na Hviezdoslavovej ul. v Moldave nad Bodvou, následne poskytol voličom - Rómom z Budulovskej ul. potraviny, resp. odpustenie dlhu za skôr nezaplatené potraviny za to, že budú vo voľbách voliť za primátora pána S. B.

Významnou okolnosťou je tiež skutočnosť, že k uvedenému konaniu došlo počas volebného moratória.

Počas volieb dňa 15.11.2014 pán J. H. pri volebnej miestnosti v okrsku č. 1 na Budulovskej ul. sledoval, či prichádzajú „kúpení“ Rómovia a zaznamenával si ich na telefón, čoho svedkami bol F. R., J. G. a A. R.».

Následne sťažovatelia poukazujú na to, že po ukončení volieb došlo v označených častiach mesta k zvýšeniu napätia a hádkam medzi Rómami a k následnému podávaniu trestných oznámení, pretože J. H. mal od Rómov požadovať vrátenie sumy, za ktorú im pred tým dal potraviny bezplatne. Uvedení Rómovia mali byť v súvislosti s podávaním trestných oznámení zastrašovaní. Vážnosť vyhrážok *„mala potvrdzovať skutočnosť, že už bolo podané trestné oznámenie voči náčelníkovi mestskej polície (F. R.), ktorá prijímala tieto oznámenia Rómov.*

V súvislosti s rozsahom aktivít voči kupovaniu hlasov voličov, keďže z dôvodu zastrašovania nemožno očakávať podanie trestného oznámenia všetkými dotknutými Rómami, predkladáme čestné prehlásenie L. M., K. M., J. B. a P. R., prílohou ktorého je zoznam osôb, voči ktorým boli uskutočnené aktivity kupovania hlasov (spolu 177 osôb).

Vedomosť o týchto osobách získali uvedení svedkovia na základe stretnutí s obyvateľmi osady na Budulovskej ul. a rozhovormi s nimi. “.

Nadväzne na uvedené sťažovatelia poukazujú na ustanovenia zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách do orgánov obcí“) a na relevantnú judikatúru v obdobných veciach tvrdiac, že «získavaním hlasov voličov prostredníctvom „odmeny“ za hlasovanie v prospech konkrétneho kandidáta, S. B., a to v čase volebného moratória, bolo hrubo porušené ustanovenie § 30 ods. 2 v spojení s ustanovením § 30 ods. 11 volebného zákona. Snaha ovplyvniť rozhodovanie voličov v čase a spôsobom, ktorý je v príkrom rozpore s volebným zákonom, má ústavnoprávnu relevanciu v podobe porušenia čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 31 ústavy...

Skutočnosť, že voličom bolo ponúknuté a následne aj poskytnuté bezodplatné plnenie (potraviny, odpustenie dlhu za nezaplatené potraviny), ktorí ho prijali z dôvodu svojej nepriaznivej sociálnej situácie, dôvodne naznačuje, že z toho mohol mať v konečnom dôsledku vo voľbách prospech aj zvolený starosta. Zámer obdarovania, ktorým bolo získanie podpory pre odporcu kandidujúceho vo voľbách na primátora, preukazujeme pripojenými čestnými prehláseniami (príloh č. 4 a 6) ako aj navrhovanými dôkazmi (zápisnicami o oznámeniach na Mestskej polícii v Moldave nad Bodvou a na Obvodnom oddelení PZ v Moldave nad Bodvou a výsluchmi svedkov).

Skutočnosť, že materiálna výhoda bola podľa priloženého čestného prehlásenia (príloha č. 6) prisľúbená minimálne 56 rodinám, ktoré majú spolu 177 voličov, pričom rozdiel medzi prvým (S. B.) a druhým (sťažovateľ 1) v poradí bol 172 hlasov, poskytuje dôvodný predpoklad o príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou a volebným výsledkom, ak sa tým nepreukazuje samotná príčinná súvislosť. A teda možno konštatovať, že ak by voľby primátora prebehli v súlade sústavou, výsledok volieb by bol iný, resp. že by ich s veľkou pravdepodobnosťou nemusel „vyhrať“ S. B., ale iná osoba...

Z priložených dôkazov (najmä čestného prehlásenia - príloha č. 6) vyplýva, že na nie malú časť voličov (aj s prihliadnutím na rozdiel vo volebnom výsledku) bolo vplyvané spôsobom odporujúcim demokratickým voľbám. Princípu slobodných volieb odporuje agitácia voličov k aktívnej účasti na voľbách ponúknutím „protihodnoty“ za hlasovanie v prospech konkrétneho kandidáta, ako sa tomu stalo v tomto prípade. Motivovanie

k využitiu aktívneho volebného práva s cieľom podporiť konkrétneho kandidáta tým, že volič získa potraviny bez odplaty, pričom sám sa nachádza v odkázanej situácii, predstavuje nezákonné a hrubo nemorálne ovplyvňovanie voličov v rozpore s § 30 ods. 2 a 11 volebného zákona.».

S prihliadnutím na uvedené sťažovatelia navrhujú vydať nález, ktorým ústavný súd vyhlási „*vol'by primátora mesta Moldava nad Bodvou, ktoré sa konali 15. novembra 2014 za neplatné*“.

Zároveň žiadajú vydať predbežné opatrenie, ktorým ústavný súd odporcovi uloží povinnosť „*zdržať sa výkonu právomoci primátora až do vydania právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky*“ a zároveň miestnej volebnej komisii mesta Moldava nad Bodvou uloží povinnosť „*zdržať sa vydania osvedčenia o zvolení primátora mesta Moldava nad Bodvou S. B. do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky*“.

Návrh na predbežné opatrenie odôvodňujú sťažovatelia verejným záujmom, aby „*počas celého volebného obdobia funkciu primátora zastávala osoba, ktorá bola do nej zvolená zákonným spôsobom v súlade s platnou právnou úpravou volieb. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ako aj dôkazy predložené súdu sťažovateľmi existujú dôvodné obavy, že došlo k porušeniu tak ústavy, ako aj zákonov, a to v takom rozsahu a spôsobom spôsobilým vyvolať spochybnenie volieb a ich výsledku. Sťažovatelia majú za to, že verejný záujem na výkone funkcie primátora, ktorého mandát vznikol v zákonných a ústavných voľbách, v danom prípade prevažuje nad prípadným zásahom do práv odporcu spočívajúci v tom, že dočasne nebude môcť vykonávať funkciu primátora.*“.

II.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a preskúmal, či návrh sťažovateľov spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti podľa ustanovení § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

1. Ústavný súd konštatuje, že jeho právomoc konať vo veci je daná čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Ďalej ústavný súd zistil, že sťažnosť podali kandidáti, ktorí vo volebnom obvode získali najmenej 10 % hlasov voličov, a že sťažnosť bola podaná v 10-dňovej lehote podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovatelia zároveň jasne uvádzajú, akým skutkovým stavom došlo podľa ich názoru k porušeniu pravidiel volieb vyplývajúcich z ústavy a zo zákona o voľbách do orgánov obcí. Na podporu svojich tvrdení priložili listinné dôkazy a označili aj ďalšie dôkazy vzťahujúce sa na napadnuté voľby. Nemožno vylúčiť, že sťažovateľmi namietané porušenie ústavy a zákona o voľbách do orgánov obcí ovplyvnilo výsledky volieb na funkciu primátora tak, že pri dodržaní volebných pravidiel by bol za primátora zvolený niektorý zo sťažovateľov.

Keďže ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti nezistil žiadny relevantný dôvod na jej odmietnutie, podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť prijal na ďalšie konanie.

2. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) alebo Trestného poriadku.

Pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by bol výkon súdneho rozhodnutia ohrozený (§ 74 ods. 1 OSP).

Základným predpokladom prípustnosti a opodstatnenosti vydania predbežného opatrenia je okrem iného to, že sťažovateľ tvrdí a osvedčí nevyhnutnosť dočasnej úpravy právnych vzťahov medzi účastníkmi.

Vo vzťahu k tej časti sťažovateľmi navrhnutého predbežného opatrenia stala sa táto časť návrhu sťažovateľov na vydanie predbežného opatrenia bezpredmetnou, na základe čoho mu ústavný súd nevyhovel.

Zvyšnej časti návrhu na predbežné opatrenie, ktorým mal ústavný súd odporcovi uložiť povinnosť zdržať sa výkonu právomoci primátora až do vydania právoplatného rozhodnutia vo veci samej, ústavný súd nevyhoviel zastávajúc názor, že na toto rozhodnutie nemá ústavný súd danú právomoc. Právomoc starostu obce (obdobne aj primátora mesta) ako výkonného orgánu obce (mesta) vyplýva z čl. 69 ústavy. Zo žiadneho článku ústavy ani ustanovenia zákona o ústavnom súde nevyplýva ústavnému súdu v konaní vo volebných veciach právo obmedziť osobu, ktorá už vykonáva funkciu starostu obce alebo primátora mesta povinnosťou zdržať sa výkonu tejto právomoci. Takýmto rozhodnutím by už podľa názoru ústavného súdu došlo k prekročeniu hraníc volebného súdnictva, ktorého cieľom je kontrola ústavnosti a zákonnosti prípravy a priebehu volieb vrátane ich výsledku, nie však obmedzenie právomoci osoby, ktorá sa už výkonu volenej funkcie ujala.

Ústavný súd navyše poukazuje na lehotu 90 dní od doručenia sťažnosti ustanovenú § 63 ods. 6 zákona o ústavnom súde, v ktorej je ústavný súd povinný rozhodnúť o sťažnosti na neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy. Uvedená lehota podľa názoru ústavného súdu dostatočne limituje obdobie výkonu funkcie starostu obce alebo primátora mesta osobou, ktorá nebola do svojej funkcie zvolená v súlade s právnou úpravou napadnutých volieb.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd vydaniu navrhnutého predbežného opatrenia nevyhoviel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2014